

χρήματά τινα ἀκόμη ἔπειτα δὲ κατὰ σειράν ῥίπτουν ὅ,τι βούλονται καὶ οἱ ἄλλοι. Τὰ χρήματα ταῦτα, κεράσματα τῆς νύμφης καλούμενα, μεταποιούνται ὑπ' αὐτῆς εἰς ἄλυσιν, ἣν θέτει εἰς τὸν λαίμον της. Μετὰ ταῦτα προσδιορίζουν τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου, ὅτε ὁ πενθερὸς ὀρίζει, ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συγγενῶν του, τὰ δῶρα, ἅτινα ὀφείλει νὰ φέρῃ ὁ γαμβρός. Συνήθως εἶναι τὰ ἀκόλουθα· ἐν ζευγος πεδῖλων διὰ τὴν νύμφην, μία πόρπη καὶ μία ζώνη ἀργυρᾶ, ἐν ζευγος ἐνωτίων, εἰς κοῦκλος¹ ζεύγη τινὰ τσαρουχίων καὶ πεδῖλων, εἰς ἄμνός (τὸ καλούμενον ψητὸν τῆς νύμφης), μία κουλούρα καὶ ἐν ζευγος πεδῖλων τοῦ νουνοῦ. Ἀφοῦ δὲ εὐωχῶνται πίνοντες οἶνον καὶ ἄδοντες, προσδιορίζουσι τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου καὶ ἀναχωροῦσιν οἱ συμπεθεροί.

Γάμος.

Κατὰ τὴν τελευταίαν τετάρτην συναθροίζονται πολλὰ γυναῖκες, ἔχουσιν μεθ' ἑαυτῶν καὶ δύο ἄρρενα παιδιά καὶ μίαν κόρην, εἰς τὴν καλύβην, ἵνα πιάσωσι τὰ προζύμια τοῦ γαμβροῦ. Ταῦτα δὲ τὰ παιδιά καὶ ἡ κόρη, ἐξ ὧν οὐδὲν εἶναι ὀρφανόν, κοσκινίζουν τὸ ἄλευρον, ὅτε οἱ συγγενεῖς τὸ ἀσημόνουσι, ῥίπτοντες ἀργυρᾶ νομίσματα (δῶρα τῶν γυναικῶν αὐτῶν). Τούτων δὲ γινομένων ἔδουσι συγχρόνως τὸ ἐπόμενον ἄσμα·

Εὐχήσου με, μαροῦλά μου, 'στὰ πρῶτα κοσκινίδια.
Μὲ τὴν εὐχή μου, γνιόκα μου, θεὸς νὰ σὲ προκόψῃ,
Εὐχήσου με, πατέρα, 'στὰ πρῶτα κοσκινίδια.
Μὲ τὴν εὐχή μου, γνιόκα μου, θεὸς νὰ σὲ προκόψῃ,
Εὐχῆστέ μ', ἀδελφάκιά μου, 'στὰ πρῶτα κοσκινίδια.
Μὲ τὴν εὐχή μας, γνιόκα μου, θεὸς νὰ σὲ προκόψῃ².
'Αγόρας τ' ἀγαπιάνει, Ξαρθὲ τ' ἀγαθαίττει
Μὲ μάλλα, μὲ πατέρα, μ' ἀδέρφια, μὲ ἑαδέρφια,
μ' οὐλο τὸ συγγενό της

'Αφοῦ δὲ ἔσωσι τὸ ἄσμα αὐτὸ μετὰ περιπαθοῦς καὶ λυγρᾶς φωνῆς, ὑπεμφαινούσης πάντοτε τὸ δύσκολον τῆς κτήσεως τῆς εὐδαιμονίας, τρώγουσι καὶ πίνουνσι περικαθήμενοι περὶ λιτῆς τραπέζης. Μετὰ δὲ τοῦτο ἀρχονται τοῦ ἀκολούθου ἄσματος·

Κυρριοί μου, ποῖος τὸν κάνει αὐτὸν τὸν νέον γάμον;
'Ο πατέρας μου τὸν κάνει αὐτὸν τὸν νέον γάμον.
Κυρριοί μου, ποῖος τὸν κάνει αὐτὸν τὸν νέον γάμον;
'Η μάλλα μου τὸν κάνει αὐτὸν τὸν νέον γάμον.
Μὲ τ' ἄνθι, μὲ τὸ ρόϊδο, μὲ τὸ φιλι πλεμμένον.
Τὰ ἑαδέρφιά μου τὸν κάνουν αὐτὸν τὸν νέον γάμον
Μὲ τ' ἄνθι, μὲ τὸ ρόϊδο, μὲ τὸ φιλι πλεμμένον.
Οἱ μπαρπάδες μου τὸν κάνουν αὐτὸν τὸν νέον γάμον
Μὲ τ' ἄνθι, μὲ τὸ ρόϊδο, μὲ τὸ φιλι πλεμμένον.
Οἱ θειακούλαις μου τὸν κάνουν αὐτὸν τὸν νέον γάμον
Μὲ τ' ἄνθι, μὲ τὸ ρόϊδο, μὲ τὸ φιλι πλεμμένον³.

1) Σκέπη νυμφική, κάλυμμα τοῦ προσώπου λεπτότατον, καλύπτρα. Σ. Ε.

2) Ἐπαναλαμβάνουν τὸν αὐτὸν στίχον λέγουσαι· μπαρπάδες, θειακούλαις μου, ἑαδέρφια μου.

3) Τὴν δὲ πέμπτην τὸ ἐσπέρας πιάουσι τὰ προζύμια τῆς νύμφης ἄδοντες τὰ ἴδια ἄσματα.

Εἶτα δὲ, ἀφοῦ καὶ ἄλλα ἄσματα ψάλωσιν, ἀπέρχονται. Τὴν μὲν πέμπτην αἱ γυναῖκες τοῦ ποιμνιοστατοῦ θὰ φέρωσι ξύλα εἰς τὴν καλύβην τοῦ γαμβροῦ, τὴν δὲ παρασκευὴν θὰ ζυμώσωσι τὰς κουλούρας, καὶ θὰ γίνωσιν αἱ προσκληθεῖς διὰ κουφέτων ἐντὸς τεμαχίου χαρτίου. Τὰ αὐτὰ γίνονται καὶ παρὰ τῇ νύμφῃ.

Τὸ δὲ σάββατον ἐσπέρας προσκαλοῦνται ἅπαντες εἰς εὐωχίαν καὶ διασκέδασιν. Τότε οἱ ἀδελφοποιοὶ θὰ κατασκευάσωσι τὸ φλάμπουρον¹.

"Οταν δ' οἱ ἀδελφοποιοὶ ῥίπτουν τὸ μανδύλιον εἰς τὸ φλάμπουρον, ἄρχονται τοῦ ἐπομένου ἄσματος·

Τίνος εἶν' ὁ φλάμπουρος, τ' ἄξιο καὶ τὸ κόκκινο;

Τοῦ γαμβροῦ εἶν' ὁ φλάμπουρος, τ' ἄξιο καὶ τὸ κόκκινο.

Ποῖος τὸν ῥάφτει, ποῖος τὸν φκειάνει, ποῖος τὸν κατακοκκινίζει,

Μῆλα. ῥόδια τὸν γεμίσει;

'Εστέρα, φλαμπουργιάρη μου, θε νὰ σὲ τραγουδήσω,

Νὰ σὲ πολυχρονήσω, νὰ σὲ χαρῇ ἡ μαροῦλά σου,

νὰ σὲ παρδρέψῃ γλήγορα,

Νὰ βάλῃ ἄσπρο φλάμπουρον, νὰ βάλῃ κατακόκκινον.

Καὶ σεῖς, μπαρτῆμοι τοῦ γαμβροῦ, ῥάψτε τὸ φλάμπουρον καλά.

Θὰ γέρῃ ῥάχαις καὶ βουνά, μὴ τὸν χαλάσουν τὰ κλαριά

καὶ τὸν γελάσῃ ἡ πεθερά.

Μετὰ δὲ ταῦτα ξυρίζουσιν οἱ ἀδελφοποιοὶ τὸν γαμβρόν, ἄδουσιν τῶν γυναικῶν καὶ κορασιῶν ὡς ἐξῆς·

Λούζετ' ὁ γνιὸς τοῦ βασιληῆ, νὰ πάη ν' ἀρῶθωρίση.

Ξουράφι μου ἀλεγαρινό, κι' ἀκόνι ἀπὸ τὴν Πόλι,

'Αρέσια, ἀρέσια νὰ διαβῇ, τρίχα νὰ μὴ τοῦ κόψῃ.

'Ετσ' εἶναι χάρισμα² ἀπ' τὰ γονικά του,

Χάρισμα ἀπὸ τὴ μάλλα του, χάρισμα ἀπ' τὸ ροῦτό του.

(Ἐπεταί τὸ τέλος).

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

'Η GISMONDA TOY SARDOU. — ΧΡΟΝΙΚΑ.

Εἰ καὶ οὐπω ἔχομεν πληροφορίας περὶ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ ἐν Παρισίοις θεάτρῳ τῆς Ἀναγεννήσεως (Renaissance), ἐνθα πρωταγωνιστεῖ ἡ μεγάλη Σάρρα, τοῦ νέου ἔργου τοῦ ἐξόχου δραματικοῦ τῆς Patrie, τῆς Théodora, τῆς Tosca, τῆς Fédora Victorien Sardou, οὐπω ληθθεῖσιν τῶν ἐφημερίδων τῶν ἀναγραφουσῶν τὰ κατὰ τὴν πρώτην, ἥτις προὔκειτο νὰ γένηται τῇ τρίτῃ 18(30 ἰσταμένου, οὐχ ἥττον δοθεισῶν πληροφοριῶν ὑπὸ τοῦ Sardou ταῖς γαλλικαῖς ἐφημερίδις πρὸ τῆς παραστάσεως, δυνάμεθ' αὖτις περὶ τοῦ νέου ἔργου αὐτοῦ, τῆς Gismonda, νὰ εἰπωμεν. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὸ ἔργον πρὸ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ μέγαν ἐποιεῖτο πάταγον καὶ μετὰ περιεργείας ἀνεμένετο ἡ διδασκαλία αὐτοῦ οὐ μόνον ἐνεκα αὐ-

1) Τὸ φλάμπουρον εἶναι μακρὰ καλαμίνη συνήθως ῥάβδος, εἰς ἣς τὸ ἄκρον τοῦ ἄνω μέρους σχηματίζουσι σταυρὸν ἀπὸ τρία μῆλα. κρεμῶντες εἰς τὴν ἄκραν μανδύλια κόκκινα.

2) Ἐδῶ εἶναι χαλασμένον τὸ μέτρον. ἴσως συμπληρωτέος ὁ στίχος οὕτως·

'Ετσ' εἶναι χάρισμα [ἀπὸ 'μας κι'] ἀπὸ τὰ γονικά του. Σημ. ἐκδ.

τοῦ τοῦ ἔργου, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ μεγάλη τραγῳδία, ἥτις ὑποδύεται τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον τῆς δουκίσσης τῶν Ἀθηνῶν, νέον προὔκειτο νὰ διαπλάσῃ σχῆμα, σκηνογραφίαι ὅπως καινοφανεῖς θὰ ἐπαρουσιάζοντο, αἱ Ἀθῆναι μετὰ τοῦ Θησείου καὶ ἡ Ἀκρόπολις ὅλη μετὰ τῶν Προπυλαίων, τοῦ Παρθενῶνος καὶ τοῦ Ἐρεχθείου, διότι θὰ ἐξελιόσθετο ἱστορικὴ σελις κολακεύουσα μὲν τὴν γαλλικὴν φιλοτιμίαν οὐχὶ λίαν γνωστὴ ὅμως τοῖς συμπατριώταις τοῦ δραματικοῦ. Ὁ περὶ τὸ νέον ἔργον πάταγος τοσοῦτος ἐγένετο ὥστε πρὸ πολλῶν ἡμερῶν εἰσιτήρια ἐζητοῦντο. Ἐπειδὴ δὲ αἱ πωλούμεναι θέσεις τῶν πρώτων παραστάσεων τῶν παρισινῶν θεάτρων εἰσι περιορισμέναι, καθότι πολλαὶ θέσεις διατίθενται ὑπὲρ τῶν ἐφημερίδων, τῶν κριτικῶν τοῦ θεάτρου καὶ τῶν πρὸς τὸ θεάτρον σχετιζομένων, οἱ δὲ πολλοὶ ἐπιθυμοῦσι νὰ παραστῶσιν εἰς τὴν πρώτην, καὶ ἡ τιμὴ τῶν θέσεων ἔνεκα τοῦ ζητήσεως αὐξάνει καταπληκτικῶς, ἡ Σάρρα ἐπιδεικνύουσα φιλάνθρωπα αἰσθήματα παρεχώρησε τῷ Figaro, ὅπερ ἤνοιξε κατάλογον συνδρομῶν ὑπὲρ τοῦ ἐμβολιασμοῦ τῆς διφθερίτιδος, τὸ ὑπερβάλλον τὴν ὁρισμένην τακτικὴν τιμὴν τῶν εἰσιτηρίων. Οὕτω ἂν τις θέσις τιμωμένη φρ. 25, ἐπωλεῖτο ἀντὶ 40 ἢ 50 ἢ 100 φράγκων, ἡ Σάρρα θὰ ἐλάμβανε μόνον τὰ 25 φράγκα, τὰ δὲ περιπλέον θὰ καταλέγοντο ἐν ταῖς συνδρομαῖς ὑπὲρ τοῦ ἐμβολιασμοῦ τῆς διφθερίτιδος. Τὸ Figaro δὲ λαβὼν τὰ εἰσιτήρια προσεκάλεσε πάντας τοὺς ἐπιθυμοῦντας τοιαῦτα ν' ἀπευθυνθῶσιν αὐτῷ ἐγγράφως, ὁρίζοντες καὶ τὴν τιμὴν ἣν προσφέρουσι. Μὴ ὑπολείπομενος δὲ ὁ Sardou τῆς Σάρρας, παρεχώρησε τὰ δικαιώματα αὐτοῦ ἐκ τῆς πρώτης παραστάσεως τῷ Figaro, ὑπὲρ τοῦ φιλάνθρωπου ἔργου. Ἐκ τούτων φανερόν ἐστι ἡ πρώτη τῆς Gismonda, συνδεθεῖσα πρὸς φιλάνθρωπικὸν σκοπὸν, μείζονα προὔκλεσε πάταγον καὶ ἡ ζήτησις τῶν εἰσιτηρίων μεγάλη ἐγένετο· οὕτω δι' ἐν θεωρεῖον προσνέχθησαν φρ. 500, διὰ μίαν ἔδραν φρ. 325, ἐξ ὧν τὰ 300, τῆς συνήθους τιμῆς οὗσης 25 φρ., καταλεχθήσονται ἐν ταῖς συνδρομαῖς τοῦ Figaro, δι' ἑτέραν ἔδραν προσνέχθησαν φρ. 250, ἀλλὰ δι' ἄλλης σειρᾶς θεωρεῖον προσνέχθησαν φρ. 1000 ὑπὸ τῆς δεσποινίδος Laus, διὰ τὰς πλείστας δὲ τῶν ἐδρῶν προσνέχθησαν ἀνὰ 100 φρ. ὑπὸ διαφόρων.

Τὸ νέον ἔργον τοῦ Sardou, ὡς εἵπομεν καὶ πρότερον, ἔχει ἱστορικὴν τὴν βάσιν τῆς ὑποθέσεως, ἀναγομένην εἰς τοὺς χρόνους τῆς φραγκοκρατίας ἐν Ἑλλάδι. Ὁ Sardou, ὡς ἐδήλωσε πρὸς συντάκτην τοῦ Figaro, ἐκθεὶς ἐν πρώτοις πῶς συνέλαβε τὴν ὑπόθεσιν καὶ πῶς ἐργάσθη πρὸς δραματοποιήσιν αὐτῆς, ὅτι ἄδικον θεωρεῖ τὴν κρατούσαν ἀγνοίαν περὶ τοῦ δουκάτου τῶν Ἀθηνῶν. «Συνήθησαν εἶπε, παρ' ἡμῖν οὐδόλως νὰ ἀσχολῶνται περὶ τὰς Ἀθῆνας μετὰ τοὺς Ρωμαίους, ἡ δὲ κατάστασις αὐτῶν κατὰ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν διατελεῖ οὕσα ὡς βιβλίον κεκλεισμένον θὰ ἦτο ἐν τούτοις λίαν κολακευτικὸν τῇ ἡμετέρᾳ ἐθνικῇ φιλοτιμίᾳ ἡ ἀνάμνησις, ὅτι κατὰ τοὺς ἀρχαίους τούτους χρόνους αἱ Ἀθῆναι διετέλεσαν ὑπὸ τὴν δεσποτίαν τῆς Γαλλίας, ὅτι ὁ πρῶτος αὐτῆς δοῦξ Ὁθων τῆς La Roche ἐγένετο ἡμέτερος συμπατριώτης καὶ ὅτι οἱ διάδοχοι αὐτοῦ ἐμφυτεύοντες τὸν ἡμέτερον πολιτισμὸν ἐν Πειραιεὶ συντέλεσαν ὅπως

ἀνθίσωσι αἱ εὐγενεῖς πράξεις καὶ τὰ ὥραϊα κατορθώματα τοῦ ἱπποτισμοῦ. Τοῦτο λίαν μὲ συγκινεῖται.

Ἡ Chiana Gismonda, ἡ ἡρώς τοῦ Sardou, ἐγένετο σύζυγος τοῦ Νερίου Β', δουκὸς τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ Νέριος ἀπέκτισε ἐκ τῆς Γισμόνδης υἱόν, ὅστις ἦν παιδίον ἐτι ὅτε ἐκεῖνος ἀπέθανεν, ἡ δὲ σύζυγος αὐτοῦ δοῦκίσσα ἐλαβε τὴν ἀρχήν, ἀρχὴν λίαν κλονουμένην καθότι ἐξ αὐτῆς ἀφηρέθησαν αἱ Πάτραι καὶ Μορέας. Ἡ Γισμόνδης ἐρᾷ νέον βενετοῦ, ὀνόματι Πέτρου Ἀλμερίου, υἱοῦ δὲ τοῦ διοικητοῦ τοῦ Ναυπλίου. Οὗτος ἦν ὁ σύμβουλος καὶ ὑπουργὸς αὐτῆς, ἐπεθύμει δὲ νὰ συζευχθῇ αὐτῷ, ἀλλ' οὗτος ἦν νενυμφευμένος. Τὸ δράμα περιστρέφεται κυρίως περὶ τοὺς ἔρωτας τῆς Γισμόνδης καὶ τοῦ Ἀλμερίου. Ὁ Ἀλμέριος ἐπεζητεῖ τρόπον πρὸς διάλυσιν τοῦ γάμου αὐτοῦ, ὅτε ἡ σύζυγος αὐτοῦ ἀποθνήσκει. Μένει ζήτημα ἂν ἐδολοφονήθη, ὡς τινες τῶν ἱστορικῶν ἀναφέρουσι. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Νερίου Β', Ζαχαρίας, ὅστις ἐδίου ἐν Ἀνδριανουπόλει, ἐνῆργει ὅπως καταλάβει τὸ δουκάτον τῶν Ἀθηνῶν. Τοῦτου δὲ γνωστοῦ γεγονότος ὁ Ἀλμέριος ἐρχεται εἰς Βυζάντιον ὅπως συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς Γισμόνδης ἀλλ' ἀμφότεροι ρίπτονται εἰς τὰς ψυλακάς. Τὰ γεγονότα ταῦτα δὲν ἀποτελοῦσιν, ὡς εἵπομεν, τὴν ὑπόθεσιν τοῦ δράματος, ἀλλ' οἱ ἔρωτες τῆς Γισμόνδης καὶ τοῦ Ἀλμερίου καὶ ὁ γάμος αὐτῶν, ὅστις γίγνεται κατὰ τὴν λύσιν τοῦ δράματος, ὅπερ καίπερ δραματικόν, οὐδαμῶς καταστρέφεται διὰ τοῦ θανάτου τῶν ἡρώων αὐτοῦ. Ἡ δὲ ὑπόθεσις ἐν μέρει ἐρεῖδεται ἐπὶ τῆς ἱστορίας καὶ ἐν μέρει ἐπὶ τῶν μύθων, ἐν πολλοῖς δὲ τούτους ἀκολουθεῖ ὁ δραματικὸς ὡς αὐτὸς οὗτος ὁμολόγησε.

Τοιοῦτον τὸ ἔργον τοῦ Sardou, οὐ ἡ ὑπόθεσις δὲν συμπίπτει πρὸς τὴν τῆς Δουκίσσης τῶν Ἀθηνῶν τοῦ κ. Κ. Ραγκαβῆ, δουκίσσης ἑλληνίδος ὀνόματι Μαυριλίδης, ὡς θὰ ἴδωμεν ἐν ἐπομένῃ ἐπιθεωρήσει.

ΧΡΟΝΙΚΑ.—Ἐν τῷ Κωμικῷ-Μελοδράματι τῶν Παρισίων ἐξετελέσθη ἡ ἐξακοσιοστὴ παράστασις τῆς Carmen τοῦ Bizet ἐπὶ τῇ ἐπαινετῇ τῆς δεσποινίδος Emma Calvé, ἥτις ἐν τῷ σχήματι τοῦ πρωταγωνιστοῦντος προσώπου εἶνε θαυμασία. Ἀλλὰ κατὰ τὴν παράστασιν ταύτην ἡ ὑπάκρις αὐτῆς ἐγένετο διάφορος, ἡ δὲ Carmen δὲν ἦτο ἡ Carmsen τῆς ἄλλοτε.

—Ἐξ Ἰταλίας ἀγγέλλεται ὅτι ὁ Βέρδης νέον συντίθησι μελόδραμα καὶ ὅτι ἡ ὑπόθεσις τοῦ δράματος οὕτε ὁ Ugolin εἶνε, οὕτε οἱ μελαγχολικοὶ ἔρωτες τοῦ Ρωμαιοῦ καὶ τῆς Ἰουλιέτης, οὕτε τὰ φοβερά τοῦ βασιλέως Ἀήρ, ἀλλὰ τὰ κατὰ τὸν Caliban, τὸν πρωταγωνιστὴν τῆς Tempeste τοῦ Shakespeare. Ἐπιγραφῆσεται δὲ Caliban. Ἰδωμεν.

—Ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας, ἀπαντῶν εἰς τὴν γενομένην τιμὴν τῷ μελοποιῷ τοῦ Ὁθέλλου Βέρδη διὰ τῆς ἀπονομῆς τοῦ μεγαλόσταυρου τῆς λεγεῶνος τῆς τιμῆς, ἀπένευσε τῷ γάλλῳ μελοποιῷ τῆς Mignon Ambroise Thomas τὸν μεγαλόσταυρον τοῦ Ἀγίου Μαυρικίου. Τοῦτο δὲ ἀνήγγειλε τῷ γηραιῷ μελοποιῷ αὐτὸς ὁ Βέρδης μεταβάς ἐπὶ τούτῳ εἰς τὸ Ὁδεῖον Παρισίων.

ΟΔ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ.